

ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา
กรณีศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Entrepreneurial Traits of Student
Case study in Faculty of Management Science
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

วราพร กาญจนคลอด¹, สมาภรณ์ นวลสุทธิ² และ สุจินดา พรหมคำ³
Waraporn Kanjanaklod¹, Samaporn Nualsut² and Sujinda Promkum³

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Email: waraporn_wic@nstru.ac.th

Received February 16, 2022; Revised June 5, 2022; Accepted July 15, 2022

Abstract

The goals of this study were to (1) investigate students' entrepreneurial characteristics, (2) compare the five aspects of entrepreneurship characteristics with personal factors, and (3) to present the opinions on factors influencing the trend of student entrepreneurship. The population consisted of 221 bachelor's degree students in the Bachelor of Business Administration program at the Faculty of Management Science participated in the study by using a mixed-method. For the qualitative method, the researcher used a semi-structured interview form, and the quantitative method, the researcher used a questionnaire about entrepreneurial characteristics, and opinions on factors influencing entrepreneurship trends. The results showed that most of students were entrepreneurial in visionary leadership, followed by positions of control and innovation initiatives, respectively. When entrepreneurial characteristics were compared to personal factors, it was discovered that all personal factors had comparable averages of entrepreneurial characteristics. In terms of factors influencing entrepreneurship trends, it was discovered that students' opinions on all factors were at a high level of satisfaction in terms of social acceptance of independent occupations to be more accepted. As a result, students with the highest average desire to be entrepreneurs, followed by the perception of opportunity, advancement, and success of entrepreneurs, make students want to be entrepreneurs more. The results of semi-structured interview showed that the students agreed with the promotion

of entrepreneurship through teaching and learning activities, training, study trips, professional experience training. While the curriculum and faculties have evolved the curriculum to be in line with the promotion of entrepreneurial attributes.

Keywords: Entrepreneur and Entrepreneurship; Entrepreneurial Traits

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา (2) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และ (3) เพื่อนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา โดยประชากรคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 221 คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน สำหรับเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มากที่สุด รองลงมาคือด้านตำแหน่งการควบคุมและด้านความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม ตามลำดับ การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้ประกอบการใกล้เคียงกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่าด้านการที่สังคมยอมรับในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การเห็นโอกาส ความก้าวหน้าและความสำเร็จของบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ประกอบการ ทำให้นักศึกษาอยากเป็นผู้ประกอบการ ผลการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษาเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการผ่านการเรียนการสอน กิจกรรม การอบรม ศึกษาดูงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในขณะที่หลักสูตรและคณะวิชาได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการและความเป็นผู้ประกอบการ; ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นแนวทางในการพัฒนา ประเทศในระยะยาว เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ และความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนากำลังคนที่เหมาะสม เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการนำพาประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Office of the National Economics and Social Development Council, 2021)

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญเพื่อสนับสนุนให้โจทย์ท้าทายสำคัญของประเทศบรรลุเป้าหมายได้ ประกอบด้วย 1) การสร้างคน มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอด ชีวิต และมีทักษะที่จำเป็น

ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2) การสร้างองค์ความรู้ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสะสมความรู้เพื่อเป็นการวางรากฐานสำหรับอนาคต และการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่ขีดความสามารถและความเข้มแข็งของประเทศในด้านต่าง ๆ 3) การสร้างนวัตกรรม มุ่งเน้นการบ่มเพาะและพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการ นวัตกรรม การพัฒนาระบบนิเวศทางนวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการสร้างและแปลงนวัตกรรมสู่มูลค่าทาง เศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม 4)การปรับบทบาทมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเป็นพันธมิตรสำคัญ สำหรับการสร้างคน สร้างองค์ความรู้ และการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของประเทศ ผ่านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจกลุ่มมหาวิทยาลัย เปลี่ยนหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งจัดระบบและการบริหารจัดการ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2021)

การเกิดกองทุนพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม (TED Fund) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) และสนับสนุนสถาบันการศึกษาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาและผู้ประกอบการรายใหม่ ที่ต้องการลงทุนวิจัยและพัฒนา ผลักดันสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ (Technology and Innovation-Based Enterprise Development Fund, 2021)

อย่างไรก็ตามประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักจะขาดวัฒนธรรมหรือวิถีนวัตกรรมความเป็นผู้ประกอบการ (Louw, Du Plessis, Bosch, & Venter, 1997 cited in Smithikrai, 2005) เช่นเดียวกันกับประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาโดยส่วนใหญ่มักจะสอนหรือให้ความรู้กับนักศึกษาเพื่อให้เข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะลูกจ้างบริษัทหรือข้าราชการเท่านั้น มิได้สนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการหรือมีธุรกิจเป็นของตัวเอง

นักวิชาการทางด้านการจัดการธุรกิจได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น เพราะเชื่อว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรทุกประเภททั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ (Matthew & Bahaudin, 2007) และจะทำให้องค์กรเหล่านั้นเกิดประสิทธิภาพ สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และสามารถพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน (Drucker,1985) อีกทั้งกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจในปัจจุบันทำให้องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อหาแนวทางของการคงอยู่ขององค์กรธุรกิจและต้องหาข้อได้เปรียบในเชิงการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Sustainable Competitive Advantage) ซึ่งการสร้างความสามารถเชิงแข่งขันอย่างยั่งยืนไม่สามารถเลือกใช้กลยุทธ์การแข่งขันทางธุรกิจในรูปแบบดั้งเดิมได้ตลอดไป จำเป็นจะต้องแสวงหาความได้เปรียบที่สามารถแข่งขันได้ เช่น ความกล้าได้กล้าเสีย ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่น ปัจจัยดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้องค์กรธุรกิจ มีความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Morris, Kuratko & Covin, 2008)

สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งความรู้ที่ตอบสนองการแก้ไขปัญหาวิกฤตและชี้้นำการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชาติและท้องถิ่น โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศเข้มแข็งขึ้น วิธีทางหนึ่งของแนวทางแก้ไขปัญหาคือผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถทำงานเพื่อดำรงชีพตนเองและเพื่อช่วยเหลือสังคม สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการค้นหาและสร้างโอกาสทางธุรกิจของตนเองจนเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ (Office of the Education council, 2017) รวมทั้งการสร้างบัณฑิตที่พร้อมปรับตัวมีทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีศักยภาพสูงเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญกับการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา จึงได้กำหนดไว้ในนโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตนักประกอบการและวิสัยทัศน์ของคณะวิทยาการจัดการ ก็กล่าวไว้ว่า เป็นผู้นำในการผลิตบัณฑิตนักประกอบการ ระดับภูมิภาค มีเครือข่ายทางวิชาการในระดับสากล และมีการบริหารจัดการที่ดี แต่การเป็นผู้ประกอบการไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้ประกอบการที่อยากจะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่จะทำและต้องมีทักษะที่หลากหลาย รวมทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการ ดังนั้นบัณฑิตใหม่ที่สามารถเป็นผู้ประกอบการ หรือมีความเป็นผู้ประกอบการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะ การฝึกฝน พัฒนาและบ่มเพาะ รวมทั้งมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งหมายถึงการบ่งชี้ว่านักศึกษาหรือบัณฑิตเหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้ประกอบการนั้นมีความสำคัญยิ่ง ที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การสอดแทรกกิจกรรม โครงการ การฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ เพื่อบ่มเพาะนักศึกษาให้มีความเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีความรู้ มีความสามารถเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ความเป็นบุตรคนแรก ประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียน การเป็นสมาชิกชมรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และอาชีพผู้ปกครอง
3. เพื่อนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ มีขอบเขตเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการความสำเร็จและความต้องการอิสระ ตำแหน่งการควบคุม ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม การแบกรับความเสี่ยง และความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2561-2563 จำนวน 930 คน (Academic Promotion and Registration Office, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, 2021) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 280 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการแบ่งแบบชั้นภูมิ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการและตัวแทนประธานหลักสูตร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ

พื้นที่วิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ระยะเวลาวิจัย ระหว่างกรกฎาคม 2564 – มกราคม 2565 รวม 7 เดือน

บททวนวรรณกรรม

ความหมายผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่แสวงหาวิธีการสร้างผลผลิตในแนวทางใหม่ที่ดีกว่าเดิม เป็นผู้ที่มีความสามารถในการมองเห็นโอกาสจากสถานการณ์และใช้ประโยชน์จากโอกาส และมีความกล้าเสี่ยงที่จะลงมือทำให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้นเป็นจริง โดยใช้ปัจจัยการผลิตทั้งหลาย ผสมผสานกับสติปัญญา ความสามารถ ประสบการณ์ และหลักการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดสินค้าและบริการแก่ลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหาวิธีการหรือเส้นทางใหม่ ๆ และใช้ประโยชน์จากโอกาสในเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเอง และขยายให้เกิดผลในวงกว้างมากขึ้น และสามารถทำผลกำไรได้อย่างยั่งยืน (Shane & Venkataraman, 2000)

ความหมายความเป็นผู้ประกอบการ

สำหรับคำว่า ความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) นั้น ก็มีผู้ให้ความหมายไว้มากหลายแตกต่างกัน เช่น Drucker (1985) กล่าวว่าไว้อย่างสรุปว่าความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง Stevenson (1985 cited in Prokopenko & Pavin, 1991) กล่าวว่าความเป็นผู้ประกอบการ คือ ความสามารถในการคิดและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นรูปเป็นร่างให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ และเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการริเริ่มประกอบกิจการใหม่ สำหรับความหมายที่นักวิชาการเห็นตรงกันมากที่สุดคือ ความเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และเป็นกระบวนการสร้างนวัตกรรมหรือเปลี่ยนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เป็นคุณค่า (Kuratko & Hodgetts, 1998) นอกจากนี้ ความเป็นผู้ประกอบการเป็นกิจกรรมที่เกิดจากการแสวงหาโอกาสเพื่อหวังผลตอบแทนซึ่งกิจกรรมดังกล่าวต้องเผชิญกับความเสี่ยงว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ (Timmons, 1989 cited in Prokopenko & Pavin, 1991; Hisrich & Peter, 2002)

ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) หมายถึง กระบวนการสร้างคุณค่า ความแตกต่าง โดยเสียสละเวลาที่มีค่าและความพยายาม ยอมรับกับความเสี่ยงทางการเงิน ทางจิตวิทยาและทางสังคม และรับผลรางวัลทางการเงิน และความพึงพอใจส่วนบุคคล (Hisrich & Brush, 1984 cited in Sasipibool, 2004)

โดยสรุปแล้ว ความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความสามารถในการคิดริเริ่ม การแสวงหาวิธีการหรือเส้นทางใหม่ ๆ ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและแตกต่างไปจากเดิม และสามารถส่งมอบคุณค่าดังกล่าวไปสู่ผู้รับสินค้าและบริการ ซึ่งความหมายของคำว่าความเป็นผู้ประกอบการ ตามนี้นี้จะใช้เฉพาะกับองค์กรที่เพิ่งก่อตั้งหรือริเริ่มประกอบกิจการใหม่นั้น

แนวคิดลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ

ความเป็นผู้ประกอบการ คือสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มูลค่าทางเศรษฐกิจ เกิดการสร้างงาน จากแนวคิดและทักษะความเป็นผู้ประกอบการของแต่ละบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างธุรกิจจากขนาดเล็กไปขนาดใหญ่ ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการสามารถนำมาวางแผนการดำเนินงานขององค์กรทางการศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยรายละเอียดการศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการมีดังนี้

ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Traits) หมายถึง บุคลิกลักษณะหรือลักษณะที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการ ซึ่งในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษาใน 5 ลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ คือ ความต้องการความสำเร็จและความต้องการอิสระ ตำแหน่งการควบคุม ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม การแบกรับความเสี่ยง และความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Phikunthong, 2005) ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถาม จำนวน 44 ข้อ ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามของ Hisrich & Brush ซึ่งใช้ในการศึกษา The Woman Entrepreneur: Management Skills and Business Problems ในปี 1984 แบบสอบถามที่วัดความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม พัฒนามาจาก Innovation Scale of the Jackson Personality Inventory ส่วนแบบสอบถามที่วัดความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ พัฒนามาจาก Leadership Practice Inventory (LPI) จากการศึกษาของ Rasor ในปี 1995 (Chanreong, 2005 cited in Panyindee & Tasangkha, 2007) โดยมีนิยามของลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หมายถึง การต้องการความคาดหวังของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทุ่มเทดำเนินการในสิ่งที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จ (Gasse, 1990)
- 2) ความต้องการอิสระ (Need for Independence) หมายถึง การต้องการความรู้สึกเป็นอิสระในการทำงาน โดยสองส่วนนี้ได้รวมกันเป็นคำถามด้านความต้องการความสำเร็จและความต้องการอิสระ ดังนี้ การไม่กลัวที่จะทำตัวแตกต่างจากคนอื่น การที่สามารถไปไหนคนเดียวได้ การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ การต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ก่อนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการแม้ว่าต้องพยายาม การพยายามทำงานให้เสร็จตามที่วางแผนไว้ในแต่ละวันแม้ว่าจะต้องใช้เวลามากเป็นพิเศษ การเลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมพิเศษเพื่อให้ได้งานที่ดีในอนาคตมากกว่ารอโอกาส การเชื่อว่าความพยายามจนถึงที่สุดจะทำให้ได้ผลงานและรางวัลที่ดีขึ้น
- 3) ตำแหน่งการควบคุม (Locus for Control) หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง หรือมาจากภายนอกที่นอกเหนือการควบคุมของคน (Rotter, 1996) มีข้อความถาม ดังนี้ การไม่เคยรู้สึกท้อ “ไม่มีอะไรที่คุณทำไม่ได้” หากตัดสินใจทำอะไรบางอย่างจะทำมันและไม่มีความสามารถหยุดได้ ถึงมันจะดูน่ากลัวแต่ก็ยินดีที่จะลงมือทำ การคิดว่ามันไม่สำคัญหากทุกคนจะชอบตนเอง หากมีความต้องการจะแจ้งให้ผู้อื่นทราบและดำเนินการให้ หากมีคนบอกว่ามันไม่สามารถทำได้แต่ก็จะพยายามทำมันด้วยตนเอง
- 4) ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึง แนวโน้มที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ และไม่ทำในแบบเดิม (Schumpeter, 1934) มีข้อความถาม ดังนี้ งานอดิเรกคือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่เพื่อยกระดับชีวิต เมื่อเห็นสินค้าหรือการให้บริการมักจะคิดว่าเป็นการดีถ้าสามารถทำให้ดียิ่งขึ้น การพยายามหาทางปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นในทุกงานที่ได้รับมอบหมาย การผสมผสานความคิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์
- 5) การแบกรับความเสี่ยง (Risk-Taking) หมายถึง การเต็มใจยอมรับสิ่งที่ผิดพลาดหรือความสามารถในการรับมือกับปัญหาที่ไม่ชัดเจนหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด (Timmons, 1994) มีข้อความถาม ดังนี้ การเป็นคนชอบเสี่ยง การชอบเสี่ยงทำอะไรใหม่ ๆ ให้สำเร็จมากกว่าทำอะไรที่สะดวกและปลอดภัย การทำอะไรอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันการผิดพลาด หากมีอะไรมาขัดขวางจะพยายามเอาชนะมัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ประกอบด้วยวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้ศึกษาข้อมูลเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ

วารสาร บทความ รายงานการวิจัย การวิจัยอิสระ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ การค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์ โดยการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการ และจากตัวแทนประธานหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2561-2563 จำนวน 930 คน ประกอบด้วย สาขาวิชาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมบริการ การตลาด การบริหารทรัพยากรมนุษย์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และธุรกิจค้าปลีก (Academic Promotion and Registration Office, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, 2021)

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างนี้ผู้วิจัยทราบจำนวนที่แน่นอนของขนาดประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 280 คน โดยแบ่งจำนวน 20 คน เพื่อใช้สำหรับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น และประชากรจำนวน 255 คน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และ 5 คนสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และใช้วิธีการแบ่งแบบชั้นภูมิ ดังนี้ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 86 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 92 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 102 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญด้วยการแจกแบบสอบถามตามสัดส่วนที่กำหนด ได้แบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 สอดคล้องกับ Aker (2013) เกี่ยวกับการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 2 กลุ่ม คือ

1) นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ ที่เป็นผู้ประกอบการขณะเรียน จำนวน 5 คน จากตัวแทนนักศึกษสาขาวิชาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมบริการ การตลาด การบริหารทรัพยากรมนุษย์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการมาอย่างน้อย 1 ปี (ยกเว้นตัวแทนสาขาธุรกิจค้าปลีก เนื่องจากขณะสัมภาษณ์นักศึกษายู่ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการ ไม่สะดวกในการให้ข้อมูล)

2) ตัวแทนประธานหลักสูตร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณคือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) 2) การศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมิน 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Five Point Likert Scales) (Best, 1977) ดังนี้ 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด, 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก, 2.60 – 3.39 หมายถึง ระดับปานกลาง, 1.80 – 2.59 หมายถึง ระดับน้อยและ 1.00 – 1.79 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการ เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structure interview protocol)

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

1) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับ กลุ่มนักศึกษาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความ หรือสรุปข้อความและ เนื้อหา แล้วสรุปข้อความที่เหมือนกัน หรือคล้ายกันเป็นข้อเดียวกัน และมีการยกการอ้างของผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านที่ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจเพื่อจัดประมวลเป็นข้อค้นพบเกี่ยวกับภาพรวมลักษณะความเป็น ผู้ประกอบการ ของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรี- ธรรมราช

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	28	12.7
	หญิง	193	87.3
รวม		221	100
การเป็นบุตรคนแรก	ใช่	82	37.1
	ไม่ใช่	139	62.9
รวม		221	100
ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน	มี	114	51.6
	ไม่มี	107	48.4
รวม		221	100
ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัว	ใช่	120	54.3
	ไม่ใช่	101	45.7
รวม		221	100

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช อายุระหว่าง 19-21 ปี ศึกษาในสาขาวิชา การจัดการ ธุรกิจค้าปลีก คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การจัดการ อุตสาหกรรมบริการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการตลาด นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่ใช่บุตรคนแรก มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน และผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัว

ตอนที่ 2 การวัดลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ

ตารางที่ 2 ระดับของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ความต้องการประสบความสำเร็จและความต้องการอิสระ	3.25	0.32	ปานกลาง
ตำแหน่งการควบคุม	3.39	0.35	ปานกลาง
ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม	3.39	0.40	ปานกลาง
การแบกรับความเสี่ยง	3.02	0.30	ปานกลาง
ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	3.46	0.35	สูง
รวมเฉลี่ย	3.30	0.34	ปานกลาง

จากข้อมูลโดยภาพรวมพบว่านักศึกษามีความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง แต่หากมองราย ประเด็นนักศึกษามีระดับของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูงคือด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

ผลการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล

ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ	เพศ	การเป็นบุตรคนแรก	ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน	การประกอบอาชีพส่วนตัวของผู้ปกครอง
1. ความต้องการการสำเร็จและความ ต้องการอิสระ	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
2. ตำแหน่งการควบคุม	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
4. การแบกรับความเสี่ยง	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
5. ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	แตกต่างกัน	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
ภาพรวม	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล 5 ด้าน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ เพศชายจะมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการมากกว่าเพศหญิงเกือบทุกด้านยกเว้นด้านการแบกรับความเสี่ยงที่มี ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการต่ำกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Zhang et al. (2015) ที่กล่าวว่า เพศชาย และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคนิคจะมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าเพศหญิง และนักวิชาการกล่าวว่า เพศมีความสัมพันธ์และช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 3 การนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อบ้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการเป็นผู้ประกอบการ ทั้ง 7 ด้าน คือ (1) หลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่ศึกษา สามารถเสริมความรู้และความมั่นใจแก่นักศึกษาในการที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบการ (2) ถ้านักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ ครอบครัว ญาติและกลุ่มเพื่อน จะมีส่วนสำคัญที่ให้การสนับสนุน (3) การเห็นโอกาส ความก้าวหน้า และความสำเร็จของบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ประกอบการ ทำให้นักศึกษาอยากเป็นผู้ประกอบการ (4) การที่สังคมยอมรับในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ (5) การที่รัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งทางด้านแหล่งเงินทุน ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการ ส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ (6) ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น (7) การสะดวกในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 ซึ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงที่สุดได้แก่ การที่สังคมยอมรับในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทำให้นักศึกษาอยากเป็นผู้ประกอบการโดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมา ได้แก่ การเห็นโอกาส ความก้าวหน้าและความสำเร็จของบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ประกอบการ การสะดวกในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน การที่รัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งทางด้านแหล่งเงินทุน ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการ การที่จะเป็นผู้ประกอบการ ครอบครัว ญาติและกลุ่มเพื่อน จะมีส่วนสำคัญที่ให้การสนับสนุน หลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่ศึกษา สามารถเสริมความรู้และความมั่นใจแก่นักศึกษา ในการที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบการและภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาวิจัยพบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ไม่ได้มีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง การเป็นบุตรคนแรก ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน การเป็นสมาชิกชมรมของมหาวิทยาลัย และผู้ประกอบการประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bjekić & Jelača (2019) ที่พบว่าในช่วงเวลาของชีวิตระหว่างที่ศึกษาในสาขาการจัดการเพศชายจะมีลักษณะกระตือรือร้นในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าเพศหญิง และ Tungsongcharoen (2015) ที่ได้วิจัยคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) ของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ได้มีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มหาวิทยาลัยที่ศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและรายได้ต่อเดือน ในขณะที่อาชีพของนักศึกษา ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของบิดามารดา และประสบการณ์ในการทำธุรกิจของนักศึกษา ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล 1)ด้านเพศจะพบว่าเพศชายจะมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม และตำแหน่งการควบคุม มากกว่าเพศหญิง 2) ด้านประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ระหว่างเรียนจะมีลักษณะการเป็นผู้ประกอบการด้าน ตำแหน่งการควบคุม ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม และการแบกรับความเสี่ยง สูงกว่านักศึกษาที่ไม่

มีประสบการณ์ 3) ด้านการประกอบอาชีพส่วนตัวของผู้ปกครอง พบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัว จะมีลักษณะการเป็นผู้ประกอบการด้านความคิดริเริ่มเชิงสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Rojanapitayakorn (2016) ที่ได้อธิบายว่า อาชีพของมารดาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่างกัน ส่งผลให้คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาแตกต่างกัน Puntapa & Trimetsoomtorn (2021) ที่พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อหารายได้ด้วยตนเองระหว่างเรียนและอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน Altinay et al. (2012) ที่พบว่ายิ่งบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อความแปลกใหม่ยิ่งมีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ มากไปกว่านั้น Gürol & Atsan (2006) ยังค้นพบอีกว่า ทัศนคติที่ดีต่อความแปลกใหม่หรือความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการแตกต่างจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบการทั้งนี้ เป็นเพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นเสมือนแรงจูงใจให้บุคคลก้าวเข้ามาสู่การเป็นผู้ประกอบการ Altinay et al. (2012) โดยผู้ประกอบการมักจะมองเห็นโอกาสจากความคิดสร้างสรรค์ของตน ในขณะที่บุคคลอื่นมองไม่เห็น Ardichvili, Cardozo & Ray (2003)

3. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) พบว่าการส่งเสริมให้นักศึกษามีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความต้องการความสำเร็จและความต้องการอิสระ ตำแหน่งการควบคุม ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม การแบกรับความเสี่ยง และด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เป็นสิ่งจำเป็นที่นักศึกษาที่มีความต้องการให้หลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัยส่งเสริมผ่านทางกิจกรรม โครงการ ชมรม การทำ MOU หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ธุรกิจจำลองเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างคณะ ระหว่างสาขา และควรเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ในปีแรกที่เข้ามาศึกษา จัดรายวิชาที่ให้มีการเรียนร่วมกัน จัดไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ในกิจการ start up ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิดซึ่งกันและกัน เกิดการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ด้านหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ ก็ได้มีการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรมในการเพิ่มวิชาเอกการเป็นผู้ประกอบการในสาขาวิชาการจัดการ การเพิ่มรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการในสาขาวิชาธุรกิจค้าปลีกและกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปทางด้านสังคมศาสตร์ ที่นักศึกษาทุกคนสามารถเลือกเรียนได้ การให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรม โครงการด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นกับคณาจารย์ในหลักสูตร ร่วมพัฒนาตราสินค้า คิณนวัตกรรม สร้างแบรนด์

สรุปผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ประกอบด้วยวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อายุระหว่าง 19-21 ปี ศึกษาในสาขาวิชา การจัดการ ธุรกิจค้าปลีก คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การจัดการอุตสาหกรรมบริการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และ การตลาดนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่ใช่บุตรคนแรกของครอบครัว มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน และผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัว

2. การวัดลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยภาพรวมพบว่านักศึกษาที่มีระดับลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สูงสุด และมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการด้านการแบกรับความเสี่ยงต่ำสุด

3. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมมีค่าแตกต่างกัน และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านความต้องการความสำเร็จและความต้องการอิสระ ด้านการแบกรับความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเล็กน้อย ในขณะที่ด้านตำแหน่งการควบคุม ด้านความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม และด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ จะมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดคือเพศชายจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิงและค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

3.2 การเป็นบุตรคนแรก พบว่านักศึกษาทั้งที่เป็นบุตรคนแรกและไม่ใช่อบุตรคนแรก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์นั้นนักศึกษาที่ไม่ใช่อบุตรคนแรกจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่เป็นบุตรคนแรก และระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

3.3 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน พบว่านักศึกษาทั้งที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียนนั้น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกพิจารณารายด้านพบว่าด้านตำแหน่งการควบคุม ด้านความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม และด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียนจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียน และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

3.4 นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัวและนักศึกษาที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนตัว พบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัวและนักศึกษาที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรมและด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัวจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนตัว และอยู่ในระดับสูง

4. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งเมื่อแยกพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในแต่ละปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การที่สังคมยอมรับในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทำให้นักศึกษาอยากเป็นผู้ประกอบการ รองลงมาได้แก่ 1) การเห็นโอกาส ความก้าวหน้า และความสำเร็จของบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ประกอบการ 2) การที่รัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งทางด้านแหล่งเงินทุน ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการ 3) ถ้านักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการ ครอบครัว ญาติและกลุ่มเพื่อน จะมีส่วนสำคัญที่ให้การสนับสนุน 4) หลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่ศึกษา สามารถเสริมความรู้และความมั่นใจแก่นักศึกษาในการที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบการ 5) ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลให้นักศึกษาต้องการที่จะเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น ตามลำดับ

5. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่มหาวิทยาลัย ควรมีการปรับปรุง เช่น อยากให้มหาวิทยาลัย คณะวิชา และหลักสูตรเพิ่มเติมในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติในการเป็นผู้ประกอบการจริงในระยะเวลาที่เพิ่มขึ้น เพิ่มหรือหาแนวทางในการเป็นผู้ประกอบการให้กับนักศึกษา เพิ่มเติมรายวิชาการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น รวมทั้ง

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ และการทดลองจริงเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริง นอกเหนือไปจากการเรียนในภาคทฤษฎี

๖ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะศึกษานักศึกษาทุกคณะและทุกหลักสูตรในมหาวิทยาลัย และวัดลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยจำแนกให้เห็นถึงความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรภายในคณะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้ประกอบการของแต่ละหลักสูตรภายในคณะ

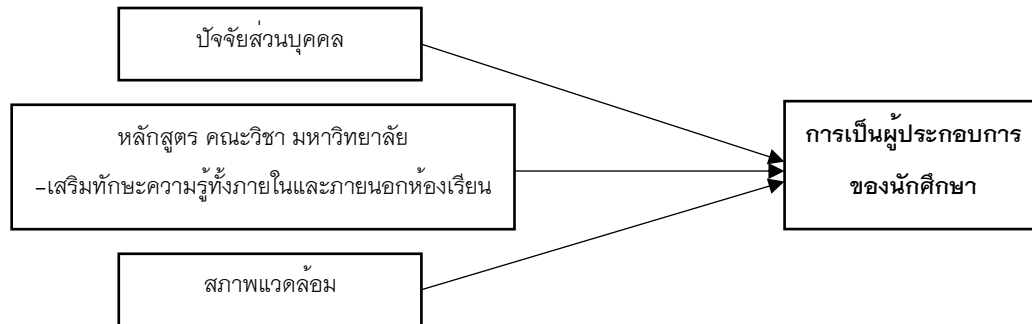
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

มหาวิทยาลัยซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการให้กับนักศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนโดยนำคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านของผู้ประกอบการมาปรับใช้เป็นแนวทางในหลักสูตรการเรียนการสอนเนื่องจากคุณลักษณะของผู้ประกอบการไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดแต่สามารถสร้างขึ้นได้จากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ในอนาคต เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยนำไปสู่การปรับบทบาทมหาวิทยาลัย หากมหาวิทยาลัยต้องการให้นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการต้องเข้าไปปรับแก้พฤติกรรมที่ต้นทาง คือ มุ่งให้ความรู้ ความเข้าใจและเสริมทักษะการปฏิบัติเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการให้นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ เกิดแรงกระตุ้นและสนใจให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรม คือ นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการที่แสดงออกผ่านความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง ความกล้าในการแข่งขัน ความต้องการความสำเร็จ และมหาวิทยาลัยควรปรับวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งเน้นการส่งเสริมการสร้างคน สร้างองค์ความรู้ และการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของประเทศ ผ่านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของมหาวิทยาลัย โดยการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เช่น 1)การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานหรือ WIL (Work Integrated Learning) 2)การเน้นรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นแบบสหกิจศึกษา 3)พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านผู้ประกอบการ 4)เพิ่มรายวิชาเลือกด้านการเป็นผู้ประกอบการ 5)กิจกรรมเสริมทักษะด้านการเป็นผู้ประกอบการ วิธีการเหล่านี้ถือเป็นหนึ่งของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ นักศึกษาได้รู้จักชีวิตการทำงานที่แท้จริง ก่อนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งจัดระบบ และการบริหารจัดการสร้างนวัตกรรม มุ่งเน้นการบ่มเพาะ พัฒนา ส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ให้นักศึกษามีคุณลักษณะเป็นผู้ประกอบการ จะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจ ทักษะความรู้ และพฤติกรรมในการพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้เกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญใน

การก่อให้เกิดธุรกิจใหม่ (Start Up) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีความแข็งแกร่งต่อไป ซึ่งสามารถแสดงข้อมูลได้เป็นภาพดังนี้

ภาพที่ 1 ปัจจัยสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงผลสรุปที่ได้จากงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนทั้ง 3 ด้าน เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

References

- Aaker, K. (2013). *Marketing Research* (11th ed.). John Wiley & Son.
- Academic Promotion and Registration Office, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. (2021). *Number of Students Admitted 2018–2020*. http://regis.nstru.ac.th/regis_web2016/idx_download_struc.php
- Altinay, L., Madanoglu, M., Daniele, R., & Lashley, C. (2012). The Influence of Family Tradition and Psychological Traits on Entrepreneurial Intention. *International Journal of Hospitality Management*, 31(2), 489–499.
- Ardichvili, A., Cardozo, R., & Ray, S.N. (2003). A Theory of Entrepreneurial Opportunity Identification and Development. *Journal of Business Venturing*, 18(1), 105–123.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). Prentice–Hall.
- Bjekić, R., & Jelača, M.S. (2019). Student' Entrepreneurial Intention in Respect to Their Psychological Traits, Gender and Study Program of the Faculty. *TEME Journal for Social Sciences*, XLIII(2), 375–394. <https://doi.org/10.22190/TEME180213024B>
- Drucker, P. F. (1985). *Innovation and Entrepreneurship*. Harper & Row.

- Gasse, Y. (1990). An Experience in Training in The Area of Entrepreneurship and Starting a Business in Quebec: The Project “Become an Entrepreneur” In R. Donckels and A. Miettinen (eds.), *New Findings and Perspectives in Entrepreneurship*. Aldershot, Avebury.
- Gürol, Y., & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students: some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education and Training*, 48(1), 25–38.
- Hisrich, R.D., & Peters, M.P. (2002). *Entrepreneurship* (5th ed.). McGraw–Hill.
- Hisrich, R.D., & Brush, C. (1984). The Woman Entrepreneur: Management Skills and Business Problems. *Journal of Small Business Management*, 22(1), 30–37.
- Kuratko, D.F., & Hodgetts, R.M. (1998). *Entrepreneurship: A Contemporary Approach*. The Dryden Press.
- Matthew, K., & Bahuadin, G.M. (2007). “Understanding Corporate Entrepreneurship and Development: A Practitioner View of Organization Intrapreneurship.” *The Journal of Applied Management and Entrepreneurship*, 12(3), 73–88.
- Morris, M.H., Kuratko, D.F., & Covin, J.G. (2008). *Corporate Entrepreneurship and Innovation* (2nd ed.). Thomson South–Western.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2021). *National Strategy 2018 – 2037 (Summary)*. NESDC. https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- Office of the Education Council. (2017). *The National Scheme of Education B.E. 2560–2579 (2017–2036)*. Office of the Education Council. <http://www.onec.go.th/th.php/page/category/CAT0000018>
- Panyindee, S., & Tasangkha, S. (2007). *Entrepreneurial Traits of Student in Siam University* [Master’s Thesis, Siam University].
- Phikunthong, T. (2005). *Characteristics of Entrepreneurship of Master's Degree Students in Business Administration: Case Study of the Master of Business Administration Evening Program, Kasetsart University*[Independence Study, Kasetsart University].
- Prokopenko, J., & Pavlin, J. (1991). *Entrepreneurship Development in Public Enterprises*. International Labour Office.
-

- Puntapa, V., & Trimetsoomtorn, J. (2021). The Relationship Between Entrepreneurial Knowledge and Attitude and Entrepreneurial Orientations of Private Higher Education Institutions' Students in Bangkok. *Southeast Bangkok Journal (Humanities and Social Sciences)*, 8(1), 19–34. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/SB_Journal/article/view/249862/173875
- Rojanapitayakorn, S. (2016). *Entrepreneurial Traits of Students in Surat Thani Province*[Independent Study, Walailak University].
- Rotter, J.B. (1966). Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied*, 80, 1–28.
- Sasipibool, C. (2004). *The Entrepreneurial Traits of Czech Republic's Business Students* [Independence Study, Kasetsart University].
- Schumpeter, J. (1934). *The Theory of Economic Development*. Harvard University Press.
- Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The Promise of Entrepreneurship as a Field of Study. *The Academy of Management Review*, 25(1), 217–226. <https://doi.org/10.2307/259271>
- Smithikrai, C. (2004). *Entrepreneurial Potential of Thai University Students*[Research report, Chiang Mai University].
- Technology and Innovation–Based Enterprise Development Fund. (2021). *TED Youth Startup*. TED Fund. <http://www.tedfund.mhesi.go.th/index.php/aboutus/strategic>
- Timmons, J.A., & Spinelli, S. (1994). *New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century*. Irwin Burr Ridge.
- Tungsongcharoen, S. (2015). *Entrepreneurial Orientation of MBA Student in Bangkok*[Independent Study, Thammasat University].
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Statistics* (2nd ed.). Harper & Row.
- Zhang, P., Wang, D.D., & Owen, C. L. (2015). A Study of Entrepreneurial Intention of University Students. *Entrepreneurship Research Journal*, 5(1), 61–82. DOI: 10.1515/erj-2014-0004